

Nr 278

Av herr **Bengtson m. fl.**, om ökat anslag till bidrag till musikhistoriska museet.

Stiftelsen Musikhistoriska museet grundades på enskilt initiativ den 7 november 1901. Genom av Kungl. Maj:t den 6 maj 1932 fastställda stadgar knöts stiftelsen på så sätt till Kungl. musikaliska akademien, att akademiens preses och sekreterare äro självskrivna ledamöter i stiftelsens styrelse och att dennas övriga ledamöter liksom revisorer utses av akademien.

Museets personal utgöres f. n. av en föreståndare med en tjänstgöringskyldighet av 4 å 5 timmar per dag, en heltidsanställd amanuens för museets folkmusikarkiv samt en assistent med en tjänstgöringskyldighet av 30 timmar per vecka. Samtliga befattningshavare äro arvodestagare. Museet åtnjuter budgetåret 1956/57 ett statsanslag av kronor 56 850, varav kronor 34 750 till avlöningar och kronor 22 100 till omkostnader. Utöver anslagen av statsmedel har museet en del inkomster av lokalhyra och inträdesavgifter, vilka inkomster helt tagas i anspråk för samlingarnas underhåll och för expenser.

Stiftelsens styrelse har sedan 1949 årligen gjort underdåniga framställningar om förhöjt statsbidrag, bl. a. till föreståndarens avlöning. F. n. utgår föreståndarens årslön med 16 848 kronor. I ovannämnda framställningar har styrelsen framhållit nödvändigheten av att föreståndaren finge heltidsanställning vid museet.

I likalydande motioner till 1952 års riksdag — I:193 av herr Lindblom m. fl. och II:251 av herr Håstad m. fl., i vilka föreståndarens heltidsanställning utförligt motiverades samtidigt som det framhölls, att det skulle behövas ett belopp av omkring 6 800 kronor för att möjliggöra denna anställning, varför det av Kungl. Maj:t för budgetåret 1952/53 föreslagna anslaget till museet, 35 100 kronor, borde höjas med detta belopp till i runt tal 42 000 kronor — hemställdes, att riksdagen måtte såsom bidrag till musikhistoriska museet för budgetåret 1952/53 anvisa ett till 42 000 kronor förhöjt bidrag.

Statsutskottet intog i utlåtande år 1952 nr 8:35 i anledning av dessa motioner en välvillig inställning till frågan om föreståndarens heltidsanställning men ansåg sig inte böra tillstyrka den begärda anslagshöjningen.

Riksdagen beslöt i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag.

I underdånig skrivelse den 1 september 1955 med anslagsäskanden för budgetåret 1956/57 anförde Musikaliska akademien beträffande musikhistoriska museet bl. a. följande:

Under en lång följd av år har på hemställan av styrelsen för Stiftelsen Musikhistoriska museet anvisats anslag med visst belopp till *Bidrag till musikhistoriska museet*. Ehuru denna institution sakligt sett har en mycket stark anknytning till akademien, vilket bl. a. kommer till uttryck i akademiens representation i nämnda styrelse — som nämligen består av akademiens preses (ordf.) eller vid förfall för honom av dess vice preses, två av akademien utsedda ledamöter med två, likaledes av akademien utsedda suppleanter samt museets föreståndare, utsedd av övriga styrelseledamöter — har den hittills formellt sett haft karaktären av en i förhållande till akademien självständig institution. Med hänsyn till de fördelar ur skilda synpunkter, som det skulle medföra, om denna dualism mellan vad som gäller i sakligt och formellt hänseende kunde bringas upphöra, har styrelsen för musikhistoriska museet i skrivelse den 17 maj 1955 till akademien hemställt, att akademien ville övertaga museet fr. o. m. budgetåret 1956/57. Efter verkställd undersökning angående museets juridiska status, vilken utvisat att någon stiftelseurkund e. d., som innehåller mot ett sådant inordnande stridande bestämmelser, icke finnes, har akademien den 26 maj 1955 förklarat sig för sin del vara beredd till övertagandet i fråga. Övertagandet av museet har förutsatts skola ske vid ingången av budgetåret 1956/57.

Inordnandet av musikhistoriska museet direkt under Musikaliska akademien bör medföra vissa ändringar i akademiens stadgar. Förslag till sådana ändringar kommer senare att från akademiens sida framläggas för Kungl. Maj:t. I anslagshänseende synes omläggningen böra medföra, att det särskilda bidragsanslaget utgår och att medel för ändamålet i stället — på motsvarande sätt som skett i fråga om andra under akademier ställda museala institutioner — inräknas under anslagen till akademiens verksamhet. Något särskilt anslag för museets verksamhet kommer därför ej att begäras. I stället äskas erforderliga medel under akademiens avlönings- och omkostnadsanslag.

Underdånigt förslag till de för musikhistoriska museets inordnande direkt under Musikaliska akademien nödvändiga ändringarna i akademiens stadgar framlades av akademien i skrivelse den 10 november 1955.

Ändringsförslaget har ännu inte vunnit Kungl. Maj:ts stadfästelse.

I anslagsäskandena för budgetåret 1956/57 upptog Musikaliska akademien under posten avlöningar en särskild delpost, »Inordnande av musikhistoriska museet under akademien», med förslag bl. a. om ett anslag av 21 756 kronor till en tjänst som museiföreståndare i Ca 29.

Detta förslag föranledde inte något Kungl. Maj:ts förslag till 1956 års riksdag.

I sina anslagsäskanden för budgetåret 1957/58 föreslog styrelsen för Stiftelsen Musikhistoriska museet bl. a., att befattningen som museets föreståndare skulle inrättas som en ordinarie tjänst i Ca 29.

I yttrande till innevarande års statsverksproposition har statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet inte ansett sig kunna tillstyrka förslaget om ändring av arvodestjänsten som museiföreståndare till ordinarie tjänst.

I underdånig skrivelse den 4 september 1956 med anslagsäskanden för

budgetåret 1957/58 återkom Musikaliska akademien till frågan om musik-historiska museets inordnande under akademien och föreslog under posten avlöningar bl. a. inrättandet av en befattning vid akademien som museiföreståndare i lönegrad Ca 29.

Detta förslag föranledde inte något Kungl. Maj:ts förslag till 1957 års riksdag.

Museets instrumentsamling omfattar f. n. omkring 2 600 klangredskap. Dessa representera samtliga existerande instrumentgrupper och erbjuda de bästa möjligheter att för den alltmer musikintresserade allmänheten belysa instrumentens utvecklingshistoria från 1500-talet till nutiden. Inom det mångfaldiga och representativa instrumentbeståndet återfinnes även ett stort antal musikinstrument, vilka äro värda särskild uppmärksamhet och delvis rent av få betecknas som unika. Allt detta har varit en bidragande orsak till att museets instrumentsamling vunnit internationellt anseende och värdesätts som en av de främsta i Europa, både vad antalet och kvaliteten beträffar. Musikhistoriska museet är även av stor betydelse som vetenskaplig institution, emedan det genom sina samlingar möjliggör utforskandet av musikinstrumentens utveckling och historia.

Till instrumentsamlingen är anslutet ett instrumentarkiv av ganska enastående art med beskrivningar över instrumenten i de flesta europeiska museer jämte ett kortregister över svenska och utländska instrumentmakare. Bland övriga avdelningar i museets arkiv kan nämnas ett folkmusikarkiv med handlingar, bilder, tidningsurklipp och registraturer om svenska spelmän, spelmansstämmor, ortsuppgifter om svensk folkmusik och omkring 20 000 låtuppteckningar från hela landet. Även en avdelning med porträtt av tonsättare och artister, minnesmedaljer, teater- och minnesföremål o. d. finnes. Inte minst värdefullt är museets rikhaltiga bibliotek, som f. n. uppgår till 21 000 nummer.

Museet har i samarbete med Sällskapet Musikhistoriska museets vänner organiserat en alltmer uppskattad konsertverksamhet med stiltroget framförande av äldre musik. Konserterna i fråga utsändas ganska regelbundet i svensk radio och äro nu fast förankrade i det svenska musiklivet. Museet har med denna konsertverksamhet inte bara velat stimulera intresset för den äldre musiken utan också tjäna som ett slags försökslaboratorium för de för nutidens musikliv karakteristiska strävandena att återuppliva och återinföra gamla instrument.

Vad här sagts om museets föremålsbestånd och om verksamheten inom institutionen med dess allt livligare internationella förbindelser ger vid handen, att den fåtaliga och otillräckligt avlönade personalens arbetsbörda är mycket betungande. I särskilt hög grad gäller detta föreståndaren, som är den ende med akademisk fackutbildning på de musikvetenskapliga områden, som museiverksamheten omspanner. Detta gör, att han själv måste personligen taga sig an alla mer kvalificerade uppgifter. På grund av den med

åren ökade arbetsbördan har föreståndaren frivilligt utsträckt den dagliga tjänstgöringen långt utöver de föreskrivna fyra å fem timmarna per dag för att kunna fylla de krav, som ställs på honom som museets styresman. Det är, som Stiftelsen Musikhistoriska museets styrelse framhållit, föga överensstämmande med rätt och billighet, att föreståndaren inte kompenseras för det extra arbete han frivilligt pålagt sig.

Det bör i detta sammanhang framhållas, att museet f. n. i Dr Phil. Ernst Emsheimer besitter en föreståndare, som åtnjuter internationellt gott anseende. Han är på ett av sina specialgebit — musiketnologien — den ende i Sverige. Som expert anlitas han i allt högre grad av utländska forskare och institutioner.

Det synes oss uppenbart, att om musikhistoriska museet skall kunna fylla sin uppgift som kulturinstitution så att dess rika och för forskningen värdefulla tillgångar bli på ett fruktbärande sätt helt utnyttjade, så måste åtminstone föreståndaren helt få ägna sina krafter åt museets skötsel och förkovran. För att på bästa sätt möjliggöra detta bör tjänsten som föreståndare för musikhistoriska museet inrättas som en ordinarie tjänst i Ca 29. I varje fall bör den nuvarande arvodestjänsten med deltidstjänstgöring förvandlas till tjänst med heltidstjänstgöring.

Statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet har för budgetåret 1957/58 föreslagit ett anslag av 58 100 kronor till bidrag till musikhistoriska museet. För att befattningen som föreståndare för museet skall kunna inrättas antingen som en ordinarie tjänst i Ca 29 eller som en arvodestjänst med heltidstjänstgöring enligt för den nuvarande deltidstjänsten gällande avlöningsgrunder måste detta anslag höjas med 5 800 kronor till 63 900 kronor.

Med stöd av vad här anförts hemställa vi,

att riksdagen måtte besluta

1) att befattningen som föreståndare för musikhistoriska museet omorganiserats till en ordinarie tjänst i Ca 29, alternativt som en arvodestjänst med heltidstjänstgöring med lön enligt Cg 29, samt

2) att det av statsrådet och chefen för ecklesiastikdepartementet för budgetåret 1957/58 föreslagna anslaget av 58 100 kronor till Bidrag till musikhistoriska museet höjes med 5 800 kronor till 63 900 kronor för ovan angivet ändamål.

Stockholm den 26 januari 1957

Torsten Andersson
i Brämhult

Birger Lundström

Torsten Bengtson

Nils G. Strandler